

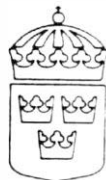
Motion till riksdagen

1989/90:Fi701

av Birgitta Hambraeus och Stina Eliasson,

båda (c)

En kapitalbudget

Mot.
1989/90
Fi701-703

EG-harmoniseringen motiverar ett nytt synsätt på samhällets investeringsansvar. EGs fyra friheter har ett bestämt syfte som inte är tillräckligt känt.

Över 500 personer arbetar i grupper inom de olika regeringsdepartementen, tjänstemän och representanter för näringslivet, för att Sverige skall komma med i EGs enhetssträvanden. Det är viktigt att vi gör klart för oss vad detta innebär och att vi kompletterar harmoniseringssträvandena med egna åtgärder i Sverige, för att hela Sverige ska leva med en frisk, välvårdad natur och med rätt till arbete och trygghet överallt.

Frihet är ett underbart ord och "de fyra friheterna" som EG står för tolkas gärna som frihet för människor att röra sig, arbeta och satsa efter egen vilja. Man glömmer emellertid något viktigt. EG betonar själv kraftfullt att det är fråga om frihet för dessa "resurser" varav alltså människan är en, att röra sig dit de är mest lönsamma. EG har klart redovisat vartåt man strävar. Detta bör bli mer känt i Sverige.

Citat ur introduktionen till EG-kommissionens vitbok 1985 om Fullbordandet av den inre marknaden:

8. The case for the completion of the internal market has been argued elsewhere and, as the communiqués at successive European Councils have indicated, it has been accepted by the Heads of State and Governments of the Member States. But it is worth recalling that the objective of completing the internal market has three aspects:
- First, the welding together of the ten, soon to be twelve, individual markets of the Member States into one single market of 320 million people;
 - Second, ensuring that this single market is also an expanding market – not static but growing;
 - Third, to this end, ensuring that the market is flexible so that resources, both of people and materials, and of capital and investment, flow into the areas of greatest economic advantage.

I vår översättning:

8. Motivet för att fullborda den inre marknaden har redovisats i annat sammanhang. Enligt kommuniqueer från upprepade möten med ministerrådet har detta accepterats av statsöverhuvuden och regeringar i medlemsstaterna. Men det är värt att upprepa att fullbordandet av den inre marknaden har tre syften:

- För det första – att sammansmälta de tio, som snart kommer att bli tolv, olika marknaderna i medlemsstaterna till en gemensam marknad med 320 miljoner människor;
- För det andra – att säkerställa att denna gemensamma marknad också expanderar, alltså inte är statisk utan i tillväxt;
- För det tredje – för att uppnå detta, att säkerställa att marknaden är flexibel, så att resurser, både avseende människor och material, kapital och investeringar, strömmar till de områden som har den största ekonomiska fördelen.

Orsaken till att vi tillsammans med EG ska arbeta för en fri rörlighet av människor, varor, tjänster och kapital är alltså att dessa resurser ska "strömma till områden med störst ekonomisk fördel", så att tillväxten ökar. Investeringarna skall komma till stånd där de ger störst ekonomisk utdelning. Arbetskraften ska vara rörlig och flytta dit där dessa investeringar sker. Det är alltså fråga om en kraftfull koncentrationspolitik.

EG-kommissionen är starkt influerad av storföretagen, som tar fram mycket av underlaget för kommissionens förslag. En sammanslutning av dessa, "The Roundtable of European Industrialists" har i broschyren "Need for Renewing Transport Infrastructure in Europe. Proposals for Improving the Decision-making Process" klart redovisat hur man arbetar för att inte demokratiska beslut och folkliga opinionsyttringar skall hindra förverkligandet av det transportsystem som storföretagen vill ha. På s. 22 t.ex. listas politiska partier och gröna rörelser bland hindren i Sverige för beslutsfattandet. Broschyren kan kostnadsfritt beställas från European Roundtable Secretariat, 15, Rue Guimard, 1040 BRYSSEL, Belgien.

Investeringar för största välfärd i hela Sverige

Självfallet måste riksdag och regering och kommuner se till att företagens koncentrations-strävanden kompletteras, om vi också i fortsättningen vill ha ett bebott land. Samhällets investeringar bör ha en vidare syftning än "störst ekonomisk fördel". En väl utbyggd infrastruktur är visserligen grunden också för en god ekonomi, men kan sällan motiveras direkt med ekonomiska fördelar.

En effektiv regionalpolitik fordrar t.ex. ett väl utbyggt kommunikationsnät över hela landet, både när det gäller järnvägar och telekommunikationer, som inte kan motiveras av direkt ekonomiska fördelar.

De 40 miljarder som SJ anser behövs för att modernisera tågtrafiken, bör samhället ställa till förfogande. Därutöver bör banverket och SJ satsa ytterligare på bannätet och tågtrafik av miljö- och regionalpolitiska skäl.

Telenätet måste byggas ut snabbare än vad som är planerat och företags-ekonomiskt motiverat. Televerket bör få resurser till en forcerad utbyggnad av ledningar som tillåter datatrafik från samtliga företag och permanentbostäder i landet. Detta är inte mer revolutionerande än att alla hushåll fick telefon på sin tid, utan att intäkterna bekostade investeringen.

Sedan 60-talet har staten slopat kapitalbudgeten. Också långsiktigmotiverade investeringar finansieras direkt. Underbalansering av budgeten kan alltså betyda att man gjort viktiga framtidsinvesteringar lika väl som att man levt över sina tillgångar.

Kapitalbudgeten bör återinföras i statsräkenskaperna

De motiv som fanns när den togs bort på 60-talet finns inte längre. Med hög likviditet i företag och finansinstitut och med avskaffad valutareglering, blir det viktigt att kunna finansiera långsiktigt och brett motiverade investeringar inom landet, utan att detta skall ske via en "underbalanserad driftsbudget", som ger ett intryck av ekonomisk kris i landet. Om vi lånar till konsumtion bör det betraktas på ett annat sätt än när vi lånar till långsiktigt värdefulla investeringar. Det är inte rimligt att en underbalansering som beror på att vi konsumerar mer än vi producerar skall jämföras med en underbalansering av budgeten därför att vi satsar på investeringar som vi alla har nytta av i flera decennier och som skapar förutsättningar för hela landets utveckling.

Likviditeten är mycket hög hos storföretag och finansinstitutioner. De kan inte förväntas ta ansvar för satsningar som inte ger ekonomiskt utbyte för dem själva.

Det alternativ som håller på att växa fram är att företag går samman och erbjuder sig finansiera projekt som rimligen borde komma in i en mer allmän prioriteringsordning. Globen, Öresundsbron och motorlänkar vill företagen satsa på, medan samhället borde prioritera t.ex. skolor och miljövänliga kommunikationer över hela landet. "Det ekonomiska krisläge" som nu stoppar angelägna investeringar rör uppenbarligen inte lyxsatsningarna. Kanske är det ett hjärnspeke, uppfunnet av speciella intressenter?

Samhället bör ta över initiativet till viktiga basinvesteringar som gynnar oss alla.

Utöver statsobligationer bör staten locka in överskottslikviditeten genom nya metoder, som kringgår det höga ränteläget.

Regeringen bör undersöka om införande av kapitalbudget i statsbudgeten skulle innebära fördelar, med beaktande av de förändringar som den ökande öppenheten i den internationella ekonomin medför.

Redan detta budgetår bör investeringar i infrastruktur betraktas på ett annat sätt än driftsanslag.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen begär att regeringen utreder och redovisar nyttan av att återinföra kapitalbudget i den svenska statsbudgeten, i enlighet med vad som anförts i motionen.

2. att riksdagen i behandlingen av budgetpropositionen för budget-
året 1990/91 särredovisar investeringar i infrastruktur, i enlighet med
vad som anförts i motionen.

Mot. 1989/90
Fi701

Stockholm den 11 januari 1990

Birgitta Hambraeus (c)

Stina Eliasson (c)